

Bruselis, 2016 06 07
COM(2016) 372 final

2016/0173 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**kuriuo tam tikros valstybės narės įgaliojamos dėl Europos Sąjungos interesų pritarti
Korėjos Respublikos prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio
vaikų grobimo civilinių aspektų**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – 1980 m. konvencija), kurią iki šiol ratifikavo 93 šalys, įskaitant visas ES valstybes nares, tikslas – susitariančiųjų valstybių paskirtoms centrinėms įstaigoms bendradarbiaujant atkurti ankstesnę padėtį greitai grąžinant neteisėtai išvežtus ar laikomus vaikus.

Vaikų grobimo prevencija yra vienas iš esminių ES vaiko teisių rėmimo politikos aspektų, todėl Europos Sąjunga tarptautiniu lygmeniu aktyviai siekia gerinti 1980 m. konvencijos taikymą ir ragina trečiąsias valstybes prie jos prisijungti.

2012 m. gruodžio 13 d. Korėjos Respublika deponavo prisijungimo prie 1980 m. konvencijos dokumentą. Konvencija Korėjos Respublikoje įsigaliojo 2013 m. kovo 1 d.

1980 m. konvencijos 38 straipsnio 4 pastraipoje nustatyta, kad ji bus taikoma tik prisijungiančios valstybės ir tų susitariančiųjų valstybių, kurios pareiškė, kad pritaria jos prisijungimui, tarpusavio santykiams.

Kovos su tarptautiniu vaikų grobimu sritis priklauso išimtinai Europos Sąjungos išorės kompetencijai, todėl nuspręsti pritarti Korėjos Respublikos prisijungimui reikia ES lygmeniu – priimant Tarybos sprendimą. Todėl valstybės narės turėtų padaryti pareiškimą dėl pritarimo Korėjos Respublikos prisijungimui dėl Europos Sąjungos interesų.

Tai, kad ES turi išimtinę kompetenciją dėl pritarimo trečiosios valstybės prisijungimui prie 1980 m. konvencijos, iš tiesų patvirtino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, su kuriuo konsultuotasi Komisijos iniciatyva.

2014 m. spalio 14 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nuomonėje 1/13 patvirtinta, kad *trečiosios valstybės prisijungimo prie 1980 Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų priėmimas priklauso išimtinai Europos Sąjungos kompetencijai*.

Teismas visų pirma pabrėžė, kad šioje srityje ES lygmeniu reikalingas vienodumas – būtina vengti vadinamosios kintamosios geometrijos tarp valstybių narių. Šio sprendimo tikslas – užtikrinti, kad 1980 m. konvencija įsigaliotų Korėjos Respublikos ir visų ES valstybių narių santykiams.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Kalbant apie tėvų vykdomą vaikų grobimą, 1980 m. Hagos konvencija yra Tarybos reglamento Nr. 2201/2003 (reglamento „Briuselis IIa“), kuris yra ES teismo bendradarbiavimo byloje, susijusiose su santuoka ir tėvų pareigomis¹, kertinis akmuo, tarptautinis atitikmuo.

Vienas iš pagrindinių šio reglamento tikslų – atgrasyti nuo vaikų grobimo tarp valstybių narių, nustatant procedūras, kuriomis būtų užtikrinama, kad vaikas būtų greitai grąžintas į valstybę narę, kurioje yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta. Todėl reglamento „Briuselis IIa“ 11 straipsnis apima 1980 m. Hagos konvencijoje išdėstytą procedūrą ir ją papildo – išaiškinami kai kurie

¹ OL L 338, 2003 12 23, p. 31.

jos aspektai, visų pirma susiję su vaiko išklausymu, taip pat laikotarpiu, per kurį reikia priimti sprendimą po to, kai pateiktas pareiškimas dėl gražinimo, ir vaiko negražinimo priežastimis. Jame taip pat įvestos nuostatos, reglamentuojančios skirtingose valstybėse narėse priimtus prieštarigus sprendimus dėl gražinimo ir negražinimo.

Tarptautiniu lygmeniu Europos Sąjunga remia trečiųjų valstybių prisijungimą prie 1980 m. konvencijos, kad jos valstybės narės galėtų remtis bendra teisine sistema kovos su tarptautiniu vaikų grobimu srityje.

2011 m. gruodžio 21 d. Komisija priėmė aštuonis Tarybos sprendimų pasiūlymus², siekdama pritarti aštuonių trečiųjų šalių (Maroko, Singapūro, Rusijos Federacijos, Albanijos, Andoros, Seišelių, Gabono ir Armėnijos) prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo.

2015 m. birželio–gruodžio mėn. Europos Sąjungos Taryba priėmė septynis sprendimus³, grindžiamus nurodytais pasiūlymais.

Šiuo pasiūlymu atsižvelgiama į trečiąją šalį (Korėjos Respubliką), kuri prie 1980 m. konvencijos prisijungė po 2011 m. pasiūlymų priėmimo.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Be bendrojo tikslo plėtoti teisminį bendradarbiavimą tarpvalstybinio pobūdžio civilinėse bylose pagal SESV 81 straipsnį, šis pasiūlymas yra susijęs su Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje įtvirtintu siekiu apsaugoti vaiko teises. 1980 m. Hagos konvencijos sistema siekiama apsaugoti vaikus nuo žalingo tėvų vykdomo vaikų grobimo poveikio ir užtikrinti, kad vaikai galėtų išsaugoti ryšį su abiem tėvais, pavyzdžiui, užtikrinant galimybę faktiškai naudotis teise matytis su vaiku.

Pasiūlymas taip pat dera su skatinimu naudotis tarpininkavimu sprendžiant tarpvalstybinius šeimos ginčus. Direktyva dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų⁴, be kita ko, taikoma šeimos teisės srityje bendroje Europos teisminėje erdvėje. 1980 m. Hagos konvencija taip pat skatinama šeimos ginčus spręsti draugiškai. Vienos iš geros praktikos gairių pagal 1980 m. Hagos konvenciją, kurias paskelbė Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencija, skirtos naudojimuisi tarpininkavimu sprendžiant į konvencijos taikymo sritį patenkančius tarptautinius šeimos ginčus dėl vaikų. Europos Komisijos iniciatyva šios gairės išverstos į visas ES kalbas (išskyrus anglų ir prancūzų k.) bei arabų kalbą, siekiant paskatinti dialogą su konvencijos dar neratifikavusiomis valstybėmis ir padėti kartu rasti konkrečius dėl tarptautinio vaikų grobimo kylančių problemų sprendimo būdus⁵.

² 2011 m. gruodžio 21 d. priimti COM (2011) 904, 908, 909, 911, 912, 915, 916 ir 917.

³ 2015 m. birželio 15 d. TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2015/1023; 2015 m. birželio 15 d. Tarybos sprendimas (ES) 2015/1024; 2015 m. gruodžio 10 d. Tarybos sprendimas (ES) 2015/2354; 2015 m. gruodžio 10 d. Tarybos sprendimas (ES) 2015/2355; 2015 m. gruodžio 10 d. Tarybos sprendimas (ES) 2015/2356; 2015 m. gruodžio 10 d. Tarybos sprendimas (ES) 2015/2357; 2015 m. gruodžio 10 d. Tarybos sprendimas (ES) 2015/2358. Sprendimas dėl Gabono buvo laikinai atidėtas – buvo laukiama, kol Gabonas paskirs pagal konvencijos 6 straipsnį paskirtiną centrinę įstaigą.

⁴ 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų, OL L 136, 2008 5 24, p. 3).

⁵ <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=5568&dtid=3>.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Atsižvelgiant į tai, kad sprendimas susijęs su tarptautiniu susitarimu, jo teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnis kartu su 81 straipsnio 3 dalimi. Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, sprendžia vieningai.

Jungtinei Karalystei ir Airijai Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 yra privalomas ir todėl jos dalyvauja priimant ir taikant šį sprendimą.

Pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas.

• Subsidiarumo principas

Kaip patvirtinta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nuomonėje Nr. 1/13, pagal SESV 3 straipsnio 2 dalį ši iniciatyva priklauso išimtinai ES kompetencijai. Todėl subsidiarumo principas netaikomas.

• Proporcingumo principas

Šis pasiūlymas parengtas atsižvelgiant į jau priimtus Tarybos sprendimus dėl to paties dalyko ir juo neviršijama to, kas būtina pasiekti tikslui užtikrinti suderintus ES veiksmus kovos su tarptautiniu vaikų grobimu srityje, užtikrinant, kad visos ES valstybės narės per nurodytą laiką pritartų Korėjos Respublikos prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos.

3. EX-POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

• Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Tam, kad ES galėtų priimti informacija pagrįstą sprendimą, ar pritarti atitinkamos trečiosios šalies prisijungimui prie 1980 m. konvencijos, būtina atlikti parengiamąjį darbą.

2015 m. sausio 20 d. ekspertų susitikime Komisija ir ES valstybės narės susitarė dėl padėties trečiojoje šalyje vertinimo kriterijų rinkinio. Klausimyne pateiktas orientacinis kriterijų sąrašas, siekiant įvertinti prie konvencijos prisijungusią trečiąją šalį. Konsultacijos su valstybėmis narėmis ir diskusijos 2016 m. sausio 15 d. ekspertų posėdyje parodė, kad šiame etape valstybės narės neprieštarauja tam, kad būtų pritarta Korėjos Respublikos prisijungimui prie 1980 m. konvencijos.

• Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas

Svarbi informacija apie Korėjos vykdomą konvencijos įgyvendinimą surinkta iš kelių šaltinių. Pirmą informaciją rinko ES delegacija Korėjos Respublikoje – visų pirma apie įgyvendinimo teisės aktų priėmimą, jurisdikcijos spręsti grobimo bylas egzistavimą ir galimybės užsieniečiams gauti teisinę pagalbą suteikimą. Tyrimo rezultatai buvo patenkinami ir, nors tai, kad teisininkai prastai išmano konvenciją ir trūksta konkrečių vykdymo užtikrinimo priemonių, kelia tam tikrą susirūpinimą, jis nėra toks didelis, kad Korėjos Respublikos prisijungimas būtų nepriimtinas.

Valstybės narės taip pat rinko informaciją apie padėtį Korėjos Respublikoje ir rezultatai buvo aptarti 2016 m. sausio 15 d. ekspertų susitikime.

Papildomos informacijos gauta iš Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos Nuolatinio biuro. Korėjos Respublika užpildė įprastą klausimą prisijungiančioms šalims ir parengė šalies aprašą⁶. Be to, Korėjos Respublika paskyrė du teisėjus į Tarptautinį Hagos teisėjų tinklą. Galiausiai 1980 m. konvenciją įgyvendinti labai padėjo Korėjos Respublikos teisėjai, kurie anksčiau buvo deleguoti į Nuolatinį biurą (kiekvieno delegavimo laikotarpio trukmė – vieni metai).

- **Poveikio vertinimas**

Šis pasiūlymas nedaro jokio reikšmingo ekonominio ar socialinio poveikio arba poveikio aplinkai, dėl kurio reikėtų atlikti poveikio vertinimą pagal Europos Komisijos geresnio reglamentavimo gaires. Panašiai kaip ir septynių 2015 m. priimtų Tarybos sprendimų dėl pritarimo tam tikrų trečiųjų valstybių prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos atveju, atsižvelgiant į šio pasiūlymo pobūdį, jo poveikio vertinimo atlikti nereikia. Iš tiesų nėra jokių kitų variantų kaip tik priimti Tarybos sprendimą pritariti trečiosios valstybės prisijungimui prie 1980 m. konvencijos.

Tačiau Komisija ir valstybės narės, remdamosi pirmiau nurodytais principais, atliko konkretų Korėjos Respublikos padėties vertinimą, siekdamas įsitikinti, ar ji sugebėtų tinkamai įgyvendinti 1980 m. konvenciją.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Kadangi pasiūlymas susijęs tik su valstybių narių įgaliojimu pritariti Korėjos Respublikos prisijungimui prie 1980 m. konvencijos, jo įgyvendinimo stebėseną apima tik šiuos aspektus: kaip valstybės narės laikosi pareiškimo teksto, deponavimo laikotarpio ir pranešimo apie deponavimą Komisijai reikalavimų, nustatytų Tarybos sprendime.

⁶ Abu šiuos dokumentus galima rasti Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos interneto svetainėje.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo tam tikros valstybės narės įgaliojamos dėl Europos Sąjungos interesų pritarti Korėjos Respublikos prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 81 straipsnio 3 dalį kartu su 218 straipsniu,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę⁷,

kadangi:

- (1) Europos Sąjunga yra nusistačiusi kaip vieną iš savo tikslų skatinti vaiko teisių apsaugą, kaip nurodyta Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje. Priemonės, skirtos vaikams apsaugoti nuo neteisėto išvežimo ar laikymo, yra vienas iš esminių tos politikos aspektų;
- (2) Sąjunga yra priėmusi Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003⁸ (reglamentas „Briuselis IIa“), kuriuo siekiama apsaugoti vaikus nuo žalingų padarinių, kuriuos sukelia neteisėtas jų išvežimas ar laikymas, nustatyti tvarką, kuri užtikrintų greitą jų sugražinimą į valstybę, kurioje jie nuolat gyvena, taip pat užtikrinti teisės matytis su vaiku ir globos teisių apsaugą;
- (3) Reglamentu (EB) Nr. 2201/2003 papildoma ir sustiprinama 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencija dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – 1980 m. Hagos konvencija), kuria tarptautiniu lygmeniu nustatoma susitariančiųjų valstybių ir centrinių įstaigų įsipareigojimų ir bendradarbiavimo sistema ir siekiama užtikrinti greitą neteisėtai išvežtų ar laikomų vaikų gražinimą;
- (4) visos Sąjungos valstybės narės yra 1980 m. Hagos konvencijos šalys;
- (5) Sąjunga ragina trečiąsias valstybes prisijungti prie 1980 m. Hagos konvencijos ir remia tinkamą 1980 m. Hagos konvencijos taikymą, *inter alia*, kartu su valstybėmis narėmis dalyvaudama specialiųjų komisijų, kurias reguliariai organizuoja Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencija, veikloje;
- (6) opiais tarptautinio vaikų grobimo atvejais geriausiu sprendimu galėtų būti laikoma bendra teisinė sistema, taikoma Sąjungos valstybių narių ir trečiųjų valstybių santykiams;

⁷

OL C , , p. .

⁸

2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, 2003 12 23, p. 1).

- (7) 1980 m. Hagos konvencijoje nustatyta, kad ji taikoma tik prisijungiančios valstybės ir tų susitariančiųjų valstybių, kurios pareiškė, kad pritaria jos prisijungimui, tarpusavio santykiams;
- (8) pagal 1980 m. Hagos konvenciją ekonominės integracijos regioninėms organizacijoms, pavyzdžiui, Sąjungai, neleidžiama tapti jos šalimi. Todėl Sąjunga negali nei prisijungti prie konvencijos, nei deponuoti savo pareiškimo dėl pritarimo valstybės prisijungimui;
- (9) remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nuomone 1/13, pareiškimai dėl pritarimo prisijungimui pagal 1980 m. Hagos konvenciją priklauso išimotinei Sąjungos išorės kompetencijai;
- (10) 2012 m. gruodžio 13 d. Korėjos Respublika deponavo prisijungimo prie 1980 m. Hagos konvencijos dokumentą. Konvencija Korėjos Respublikos atžvilgiu įsigaliojo 2013 m. kovo 1 d.;
- (11) kelios valstybės narės jau pritarė Korėjos Respublikos prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos. Įvertinus padėtį Korėjos Respublikoje padaryta išvada, kad Korėjos Respublikos prisijungimui dar nepritarusios valstybės narės gali dėl Sąjungos interesų pritarti Korėjos Respublikos prisijungimui pagal 1980 m. Hagos konvencijos sąlygas;
- (12) todėl Korėjos Respublikos prisijungimui dar nepritarusios valstybės narės turėtų būti įgaliotos jam pritarti dėl Sąjungos interesų ir deponuoti pareiškimus dėl pritarimo Korėjos Respublikos prisijungimui laikydamosi šiame sprendime išdėstytų sąlygų. Čekija, Airija ir Lietuvos Respublika, kurios jau pritarė Korėjos Respublikos prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos, naujų pareiškimų dėl pritarimo neturėtų deponuoti, nes pagal tarptautinę viešąją teisę esami pareiškimai galioja toliau;
- (13) Jungtinei Karalystei ir Airijai Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 yra privalomas ir todėl jos dalyvauja priimant ir taikant šį sprendimą;
- (14) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Valstybės narės, kurios dar to nepadarė, šiuo sprendimu įgaliojamos dėl Sąjungos interesų pritarti Korėjos Respublikos prisijungimui prie 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – 1980 m. Hagos konvencija).

2. 1 dalyje nurodytos valstybės narės ne vėliau kaip ...* deponuoja pareiškimą dėl pritarimo Korėjos Respublikos prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl Sąjungos interesų, išdėstytą taip:

*„[Visas VALSTYBĖS NARĖS pavadinimas] pareiškia, kad pritaria Korėjos Respublikos prisijungimui prie 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų, vadovaujantis Tarybos sprendimu (ES) 2016/...**.“*

3. Kiekviena valstybė narė informuoja Tarybą ir Komisiją apie deponavimą ir perduoda Komisijai pareiškimo tekstą per du mėnesius nuo jo deponavimo.

2 straipsnis

Valstybės narės, pareiškimus dėl pritarimo Korėjos Respublikos prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos deponavusios iki šio sprendimo priėmimo datos, naujų pareiškimų nedaro.

3 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Šis sprendimas skirtas visos valstybėms narėms, išskyrus Čekiją, Airiją ir Lietuvos Respubliką.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*